

Gater og veier i Trondheim

Med tilknytning til medisin
og medisinere

Bjørn Gilje 2018

- Eller sagt på en annen måte:

En bit av Trondheims medisinske historie

Presentasjon av medisinske institusjoner og leger
som har gitt navn til veier og gater i Trondheim.

.

- Begynner med begynnelsen

Hospitalsløkkan Hospitalsgata

Trondhjems Hospital

Hospitalsløkkan

Trondhjems hospital.

Trondhjems Hospital, opprettet 1277 av erkebiskop Jon Raude.

Hospitalet har vært i kontinuerlig drift på samme eiendom fra før 1277 og er den eldste helseinstitusjon i Norden som fortsatt er i drift.

Kong Magnus Lagabøter skjenket grunnen til hospitalet, som opprinnelig var beregnet på spedalske.

Har vært en blanding av lasarett, fattighus, sykehjem og sinnssykeasyll;

Virksomheten består i dag av sykehjem, trygdeboliger, bokollektiv for demente, heldøgns omsorgsboliger, frivillighetssentral og dagsenter og drives i samarbeid med Trondheim kommune..

Anlegget er utvidet med flere tilbygg vestover og mot Sandgata, og dekker i dag et helt kvartal.

**Hospitalsparken og
hovedbygget fra 1845**

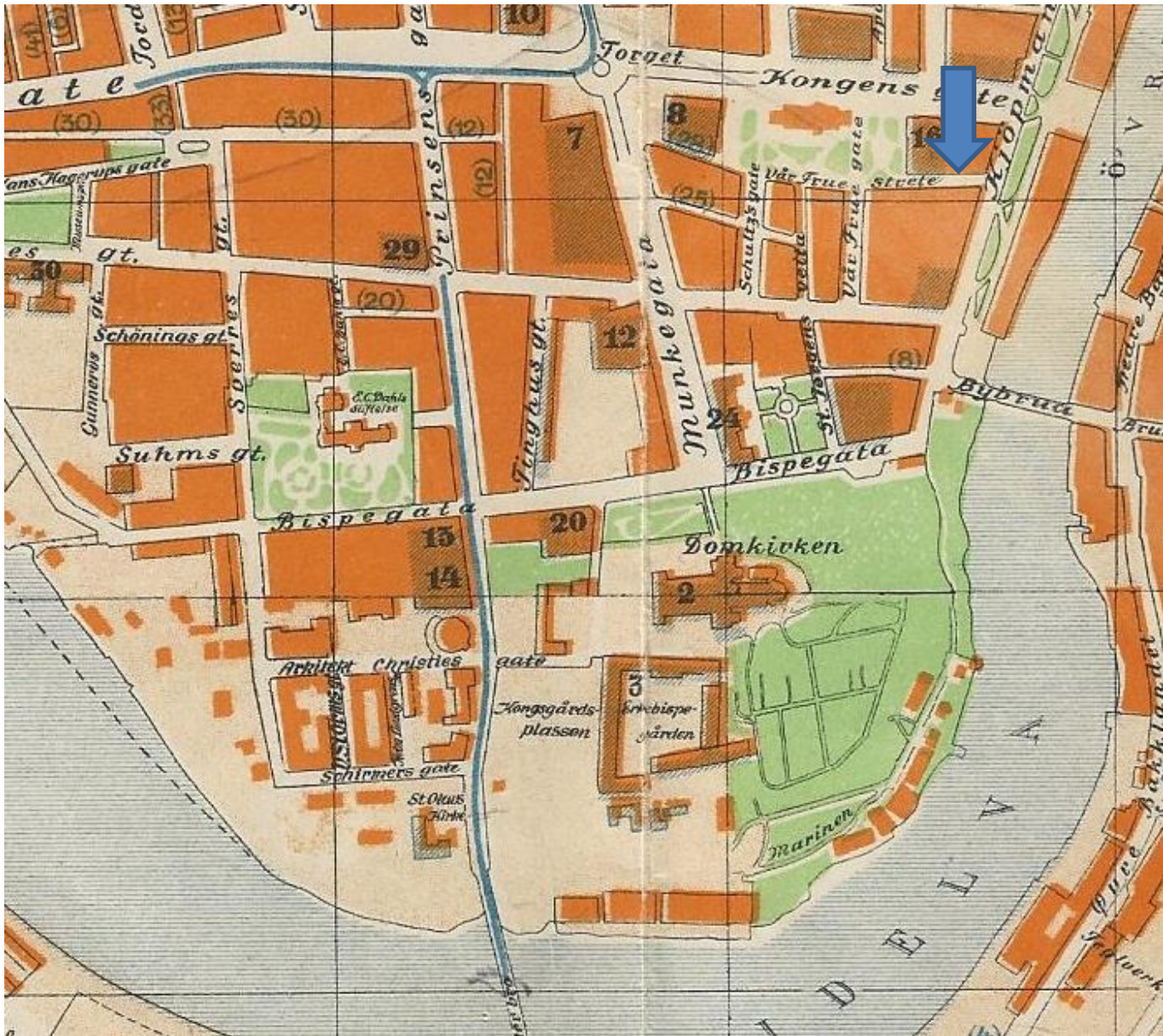

Hospitalskirken fra 1705

Doktorveita

Doktor Peders veit

Doktorveita- Doktor Peders veit

Peder Alfsson 1581-1663

Lege og jurist. Utdannet i Leyden , Orleans, Padua og Basel.
Dr. med. Basel 1615.

Medicus i Bergen 1615-1626.

Medicus og lærer i filosofi i Kristiania 1626-1631.

Lagmand i Trondhjem 1631-1654. død 3. mai 1663 i
Trondhjem.

Den østlige delen av Vår Frue strete mellom Vår Frue gate
og Kjøpmannsgata ble på folkemunne kalt Doktor Peders
veit eller Doktorveita.

De vestlige delen heter fortsatt i dag Presidentveita.

«Doktorveita» 2017

Apotekerveita

Midtbyen

Løveapoteket 1912

Veita som følger gamle «Bredegate»'s løp ble knyttet til Løveapoteket, etablert i 1661 som byens første apotek av Cyracus Cotte og det eneste til 1813

Etter bybranner og ombygninger ble det i 1835 bygget ny hovedbygning for apoteket med fasade på 35 meter mot Kongens gate. Apoteker Müller var byggherre.

Bygningen ble i 1936 flyttet til Gammelbyen på Sverresborg museum og overlot plassen sin til Telegrafbygningen, nå Merkur kjøpesenter.

Foto fra tårnet på Vår Frue kirke

Erling Hamsaas og Olaf K. Nielsen i Apotekerveita 8.

Vinje transport hadde hovedkvarter i Apotekerveita til 1956

Apotekerveita 2017

Sykehusveien

Olav Kyrres gate ble kalt Sykehusveien på folkemunne-
veien fra Elgeseter gate til Trondheim sykehus.

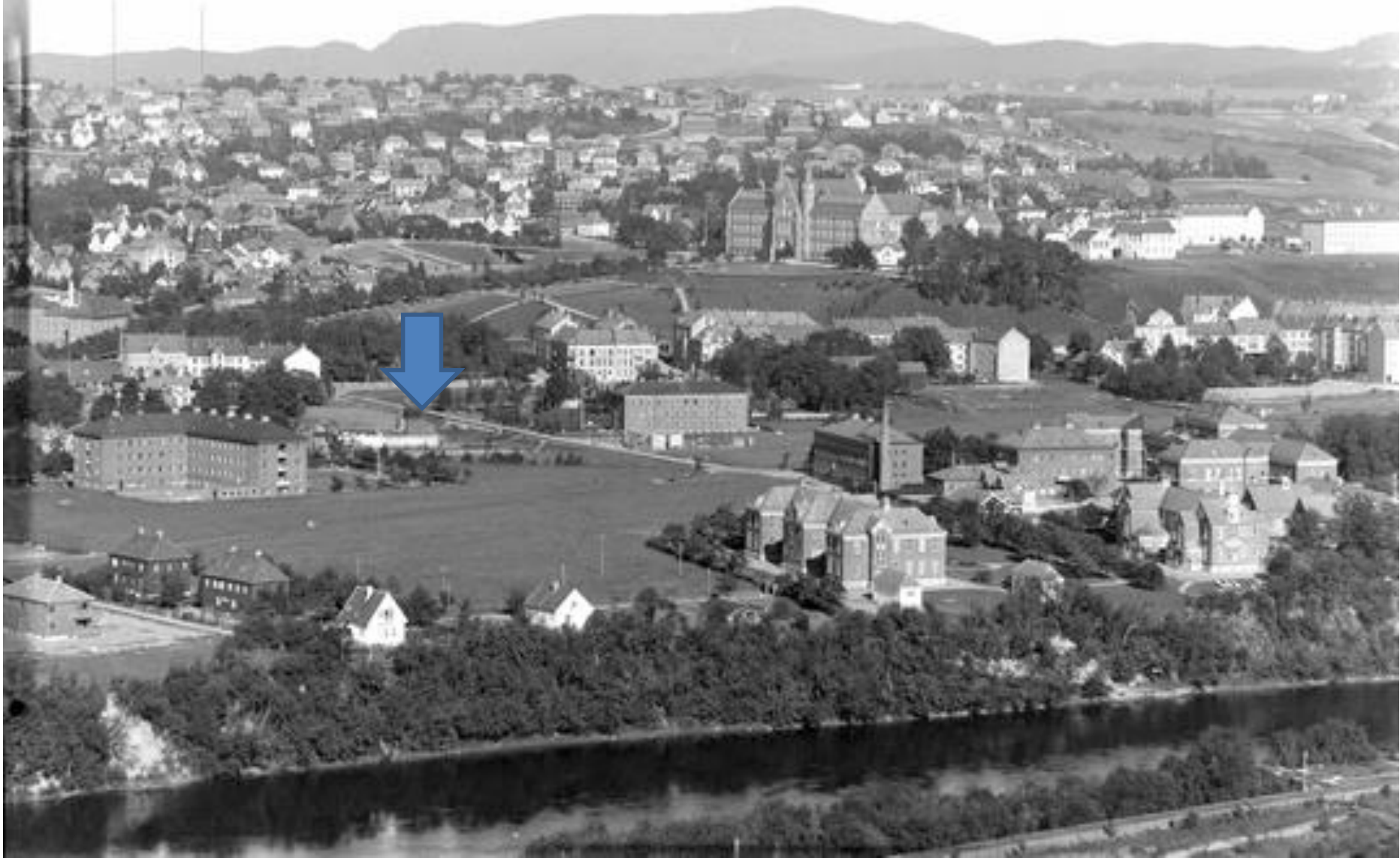
Det var trikkeholdeplass ved
«Krysset mellom Elgeseter gate og Sykehusveien»

Elgeseter gate 8 på hjørnet med "Sykehusveien".1941

OLAV KYRRES GATE

Trondheim sykehus og- «Sykehusveien» 1930 (Schrøder)

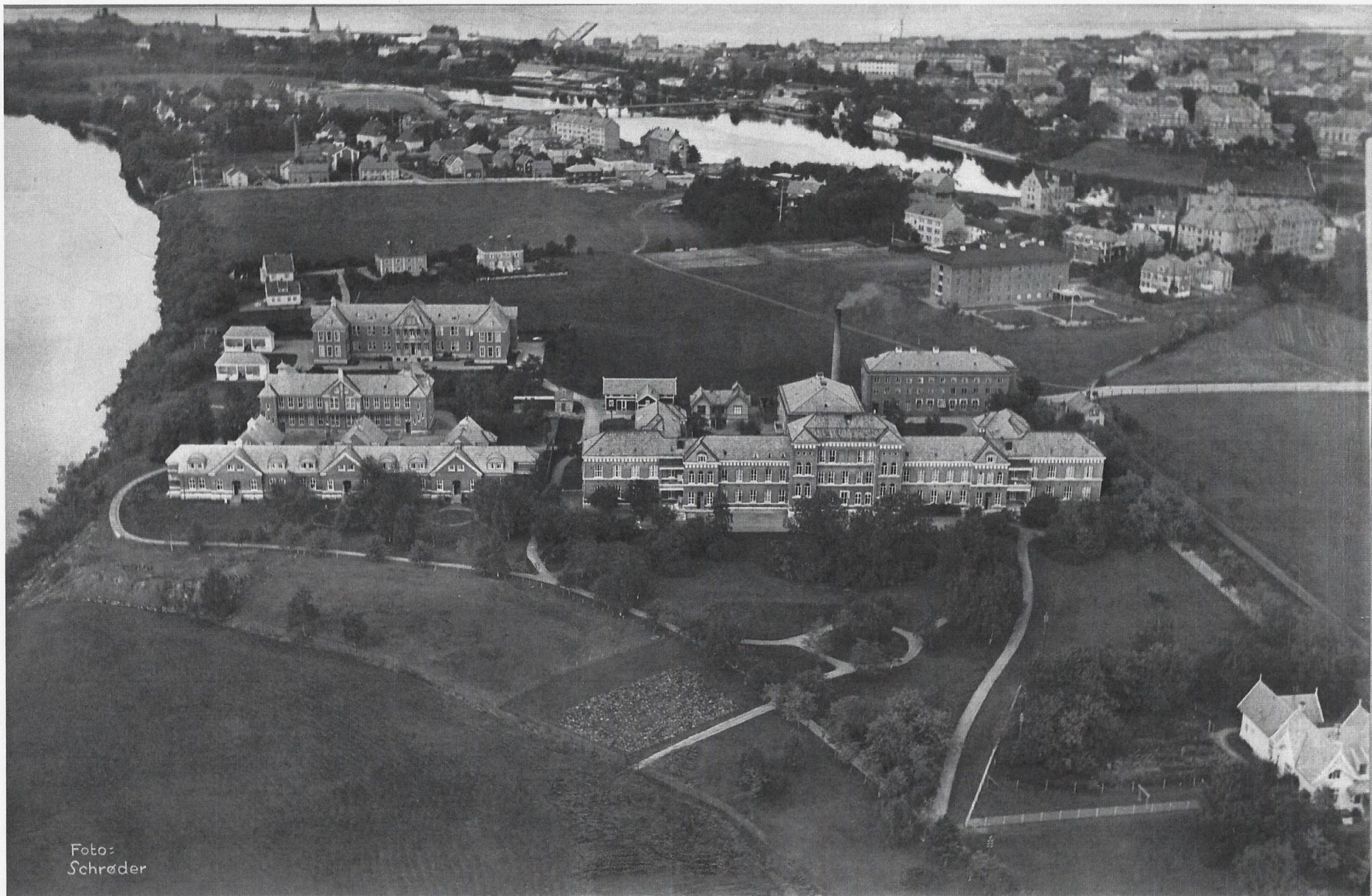

Foto:
Schrøder

Trondheim kommunale sykehus 1930 (Schrøder)

Sentralsykehuset i Trondheim

Foto Schroder

Trondheims kommunale Byggekivet

1959

**St. Olavs Hospital
Akuttavd. 2016**

Overlæge Kindts gate

Øvre Singsaker

OVERLÆGE KINETS GATE

14

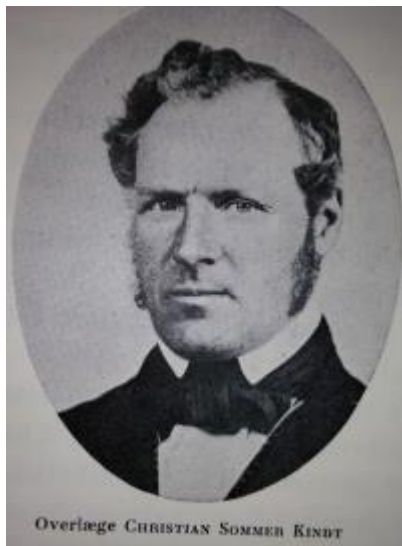
Flettfrids Chrystal Palace?

Tidligere grense mellom Trondheim og Strinda.

Overlege CHRISTIAN SOMMER KINDT

Overlege **Christian Sommer Kindt**

(f.1816 – d.1903) Gift med Johanne Sophie Berg.

Barn: bl.a Lege Olaf Berg Kindt(f..1850-1935)

Barnebarn: Lege Kristian Kindt (1882-1951)

Overlege ved Trondhjems sykehus på Kalvskinnet da det var ferdig utbygd i 1846.

Bl.a. habil øyekirurg, opererte grå stær som en av de første i landet..

Bygde Alfheim, landsted på Singsaker i 1863, som fortsatt ligger mellom Overlege Kindts gate 4 og Strindvegen.

Bolig og legekantor i Nordre Gate 23.

Alfheim

Alexander Holsts veg

Charlottenlund

Alexander Holsts veg

Lege Alexander Martinius Holst (1866-1947)

Fra 1892 privatpraksis i Trondheim og i 1894 lege ved Trondhjems kommunale sykehus.

1904-1934 overlege ved kirurgisk avdeling og administrerende direktør på sykehuset..

Søndre gt 4

Dr. Sands Veg

Tyholt

Dr. Sands veg

Dr. Anton Julius Sand

Dr. Sand i festantrekk med medaljer. Han ble 1905 Ridder av St. Olavs Orden, til høyre et bronsekors fra Societé Francaise de secours aux blesses og den belgiske Ambulance Comité, Han giftet seg 18. januar 1875 med Sophie Augusta Stang, f. 9. januar 1853 i Stavanger, de fikk 11 barn, hvorav 8 vokste opp.

Foto utlånt av Ole Guttorm Sand.

Dr. Anton Julius Sand ble ansatt fra høsten 1874 som lege og forstander for Reitgjerdet pleiestiftelse. Han tok medisinsk eksamen i Christiania i 1869, og startet deretter en mangesidig praksis. Hos sin far i Molde fikk han sin første erfaring med spedalske pasienter, og han virket flere ganger som fiskerilege, både i Lofoten og på Møre. Han praktiserte blant sinnsyke på Gausdal og blant emigranter i USA. Men framfor alt fikk han en praktisk medisinsk leksjon da han før jul 1870 vervet seg som kirurg i en internasjonal "Ambulanse" for Røde Kors. Her fikk han virkelig prøve sitt mot og sine medisinske evner blant sårede på slagmarkene i Nord-Frankrike under den fransk-tyske krig.

Overlege og direktør på Reitgjerdet spedalskysykehus 1874-1914

Reitgjerdet sykehus. Spedalsk-sykehus fra 1861. Psykiatrisk sykehus fra 1921

Armauer Hansens veg

Ved Reitgjerdet

Armauer Hansens veg

117

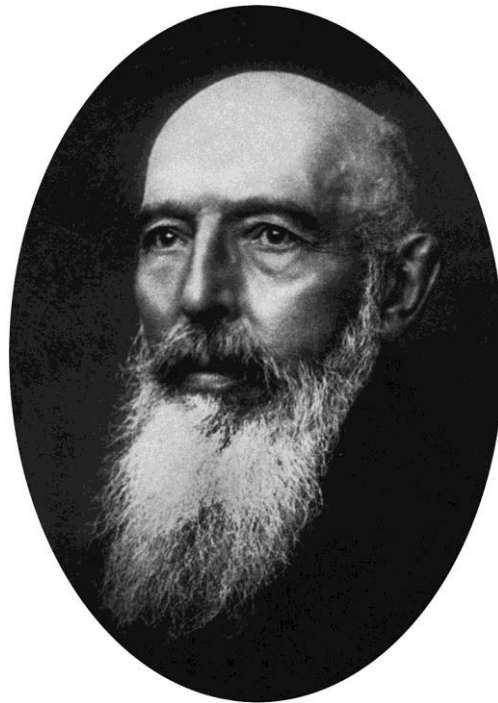

Gerhard Henrik Armauer Hansen (1841-1912) var norsk lege og patolog. Han beskrev sykdommen spedalskhet , lepra, som også kaltes «Hansens sykdom».

Han observerte første gang leprabasillen i mikroskop februar 1873 og dette er en av de første observasjoner som knytter en bakterie til en sykdom.

Dette var åtte år før Robert Koch påviste tuberkelbasillen som årsak til tuberkulose hos mennesket.

Stadsfysikus

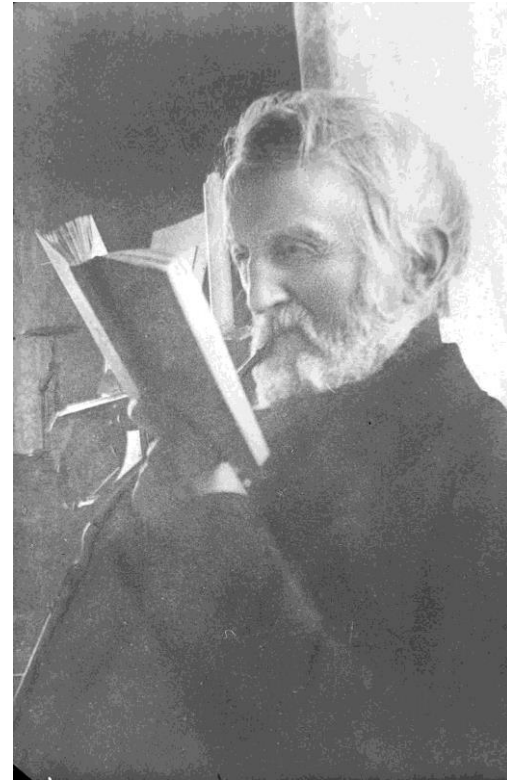
I dag: «Kommuneoverlege»
Medisinsk ansvar i kommunen

Bryns vei

Steinberget-Byåsveien

Stadsfysikus

- **Lege Thomas Bryn 1813-1902**
- Stadsfysikus i Trondhjem 1858-1890. Utstrakt privatpraksis. Deltok ivrig i byens politiske liv. Medlem av bystyret og i tilsynskomiteer for samtlige medisinske anstalter.
- Nr. 9 i rekken av Stadsfysikuser.

Den første var Jens Nicolaisen i 1661

Den siste, Andreas Weidemann 1970

Henrik Ourens veg

Brøset

Henrik Ourens veg

Lege Henrik Anker Ouren (1867-1931)

Han drev privat praksis som gynekolog i Trondheim fra 1897, egen klinikk 1904-13.

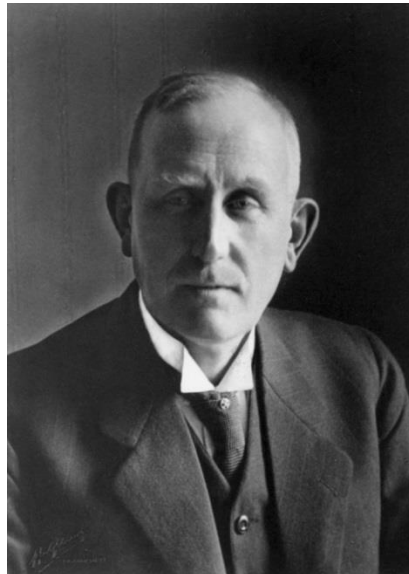
Direktør for E.C.Dahls stiftelse fra 1908.

Stadsfysikus i Trondheim 1920-1931.

Medlem av Bystyret 1902-28.

Formann i Trondhjem Lægeforenings Tuberkulosekomite da Legeforeningen fikk bygget 4 Tuberkulosehjem for barn i Stjørdal med i alt plass til 95 barn (1915-1926)

Bolig i bygård i jugendstil, Ourengården (1903) i Munkegaten 15.

Som lege på dette...

*Saltburå.
Helene Staven.*

*Nylænne.
Mali Bjerve.*

*Kleivan.
Anna Alstadheim.*

Lægeforeningens tuberkulosehjem for barn, Stjørdal 1915-1960

**Ourengården
på hjørnet Munkegata- Erling Skakkes gate**

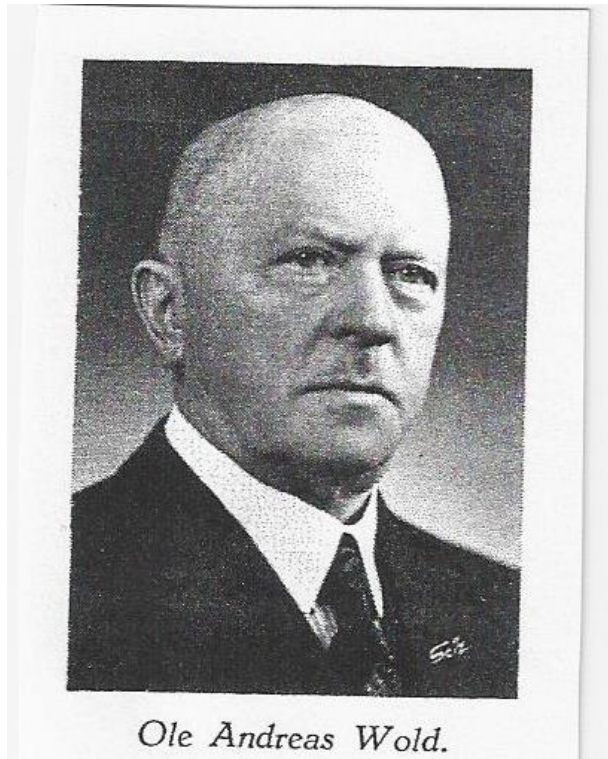
Ole A. Wolds veg

Brøset

Ole A. Wolds veg

P
Parkering m/
gyldig oblat
GRV
→
P Trossheim parkering
07-17

Ole Andreas Wold 1874-1956

Legepraksis i Trondheim fra 1903, bylege fra 1915.

Stadsfysikus 1937-1946.

Kommunepolitiker, flere perioder i bystyret.

Distriktslege Øvrelids vei

Heimdal

Johannes Sigurd Øvrelid (1893-1954).

Øvrelid var distriktslege i
Leinstrand, Tiller og Klæbu fra
1946 til 1954.

Ringvålvegen

Heimdal

Ringvålvegen 2

Heimdal legekontor, gruppepraksis med 3 leger fra 1968.

Bjørn Gilje, Finn Reknes, Eyvinn Stangeland

Ringvålvegen 3-7
Heimdal medisinske senter med 6 leger mm

Ringvål Sanatorium ble innviet 23. juni 1935. Sanatoriets kapasitet var beregnet til 160 pasienter. På dette tidspunkt fantes ikke effektive medikamenter mot tuberkulose.

På 1950- tallet ble det tatt i bruk virksomme medikamenter, og «sanatoriene» ble nedlagt / brukt til andre formål.

Tuberkulose er fortsatt en aktuell sykdom, behandles nå med medikamenter.

Overlege Bratts veg

Stavset Byåsen

Joh. Fr. Bratt.

Overlege Johan Fredrik Bratt (1900-1957)

Lege ved Trondheim helseråds tuberkuloseavdeling.

Overlege ved **Haukåsen** tuberkulosesykehus fra 1949.

Sykehuset ble bygget av Trondheim kommune og var nytt i 1949.

Tomten ble gitt av Trondheim lægeforening.

**Tuberkulosesanatorium- Psykiatrisk sykehus-
nå: Lian, avd. for fysikalsk medisin og rehabilitering, St. Olavs Hospital**

Allmennpraktikere

Ingeborg Aas' veg

Risvollan

1925?)

Ingeborg Aas (1876-1958) var lege, politiker og sanitetskvinne,

Startet 1905 privat allmennpraksis i Innherredsveien 22 sammen med ektemannen Arne Aas

Hun var aktiv i Østbyen sanitetsforening. Tuberkulosebekjempelse sto sentralt. For øvrig drev foreningen en matstasjon fra 1927, den såkalte grøtstasjonen på Gråmølna.

Var i perioder medlem av bystyret, formannskapet og skolestyret.

Ingeborg Aas fikk Kongens fortjenstmedalje i gull i 1931.

Risvollan legesenter har adresse Ingeborg Aas' veg 2

Ingeborg Aas' veg

Innherredsveien 22 og en bit av Gråmølna

Ada Arnfinsens veg

Risvollan

Ada Arnfinsens veg

Adelaide «Ada» Strøm Arnfinsen
Startet «Sildråpen» sammen med sin mann
Lege Alexander Arnfinsen i 1912.

Sildråpen er navnet på kontrollstasjon for barn

Startet i 1912 av

Ada Arnfindsen og Lege Alexander Arnfindsen i samarbeid med
Frelsearmeen

Formål var å skaffe melk til vanskeligstilte barn og å overvåke barnas helse.
I 1952 også utvidet til å dele ut melk til «gamle, trengende»

Melken ble levert fra Angelltrøa gård og Granåsen gård under spesiell
overvåkning av hygiene.

Sildråpen ble nedlagt 1965 etter å ha eksistert i 53 år.

Var eneste barnekontroll i Trondheim i 20 år.

Sanitetsforeningen startet i 1932 og Trondheim kommune i 1947.

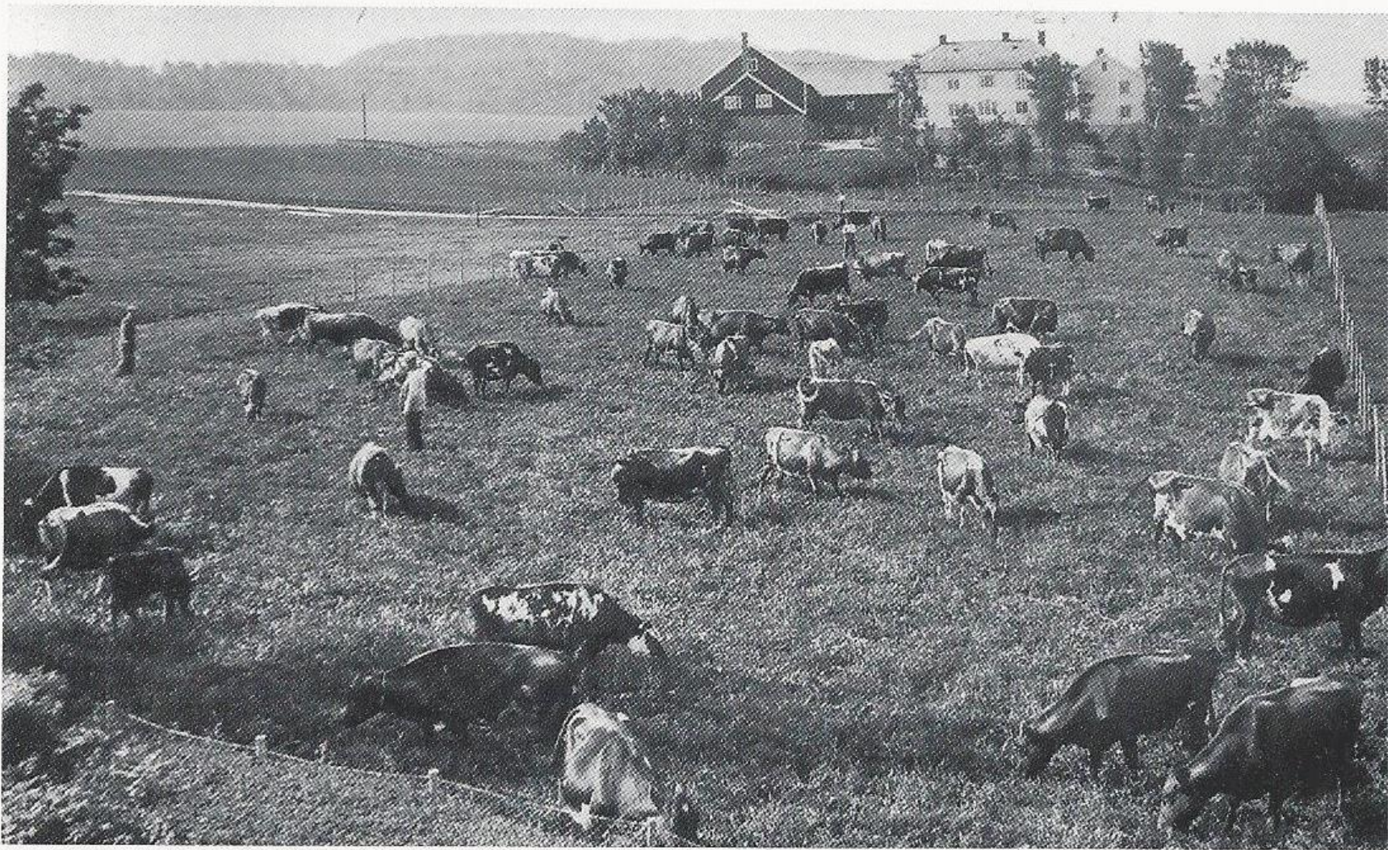
Sildråpevegen

Angelltrøa

Sildråpevegen

Buskap på Angelltrøa ca 1935 - etter brannen i 1933. Gården hadde ca. 70 melkekv. Bildet er tatt

Årlig utlodning av "lintøyskap". Her 40-års-jubileum. 1952

Signe Swenssons veg

Utleira

Signe Swenssons veg

Signe Swenssons veg.

oppkalt 2006 etter legen Signe Swensson (1888–1974). Swensson var utdannet lærer og studerte deretter medisin. Hun ble spesialist i hudsykdommer og hadde egen praksis i Trondheim. I perioden 1930–1955 var hun formann i Trondheim kvinneråd. Hun ble 1930 valgt til Stortinget som den første kvinnelige representant fra Trondheim og gjenvalgt 1933, men hun frasa seg gjenvalg 1936. Swensson var en ivrig kvinnesaksforkjemper og kjempet bl.a. utrettelig for kvinnelige prester. Etter at hennes karriere som rikspolitiker var over, var hun medlem av Trondheim bystyre og også av skolestyret. Adresseavisen skrev i en nekrolog over henne at hun var en av de mest markante kvinneskikkelser i Trondheim på 1900-tallet.

(Trondheim Byleksikon)

Rotvoll allè

Charlottenlund

Alléen fra Nedre Rotvoll og sydover er 200 år gammel og ble opprinnelig kalt **General von Schmettows allé**. Treslaget er ask. Alléen heter i dag **Rotvoll allé** .

General von Schmettows allé er den mest bemerkelsesverdige av de gamle alleene som er bevart i dag. Både fordi mange av de opprinnelige 200 år gamle trærne er i behold, fordi den er beplantet med en så vidt storslagen og karaktersterk edelløvtrestype som ask, og fordi omgivelsene fremdeles er landlige.

Rotvoll asyl ble bygget i 1867-1872 på gården Rotvoll nedre.

Rotvoll sykehus var et statseid sykehus for sinnslidende pasienter, og var ved oppførelsen et svært tidsmessig anlegg. Den første pasienten ble tatt imot 5. januar 1872. Ett hundre år senere ble pasient nr 13890 innlagt. Sykehuset ble ombygd i 1919-1928

Fra 1980 ble sykehuset kalt **Charlottenlund sykehus** til det ble nedlagt i 1990.

.

Fra 1994 flyttet Høgskolen i Sør-Trøndelag, avdeling for lærer- og tolkeutdanning inn her. I tillegg holder stiftelsen Kunstsikolen på Rotvoll til i bygget.

Østmarkveien

Lade

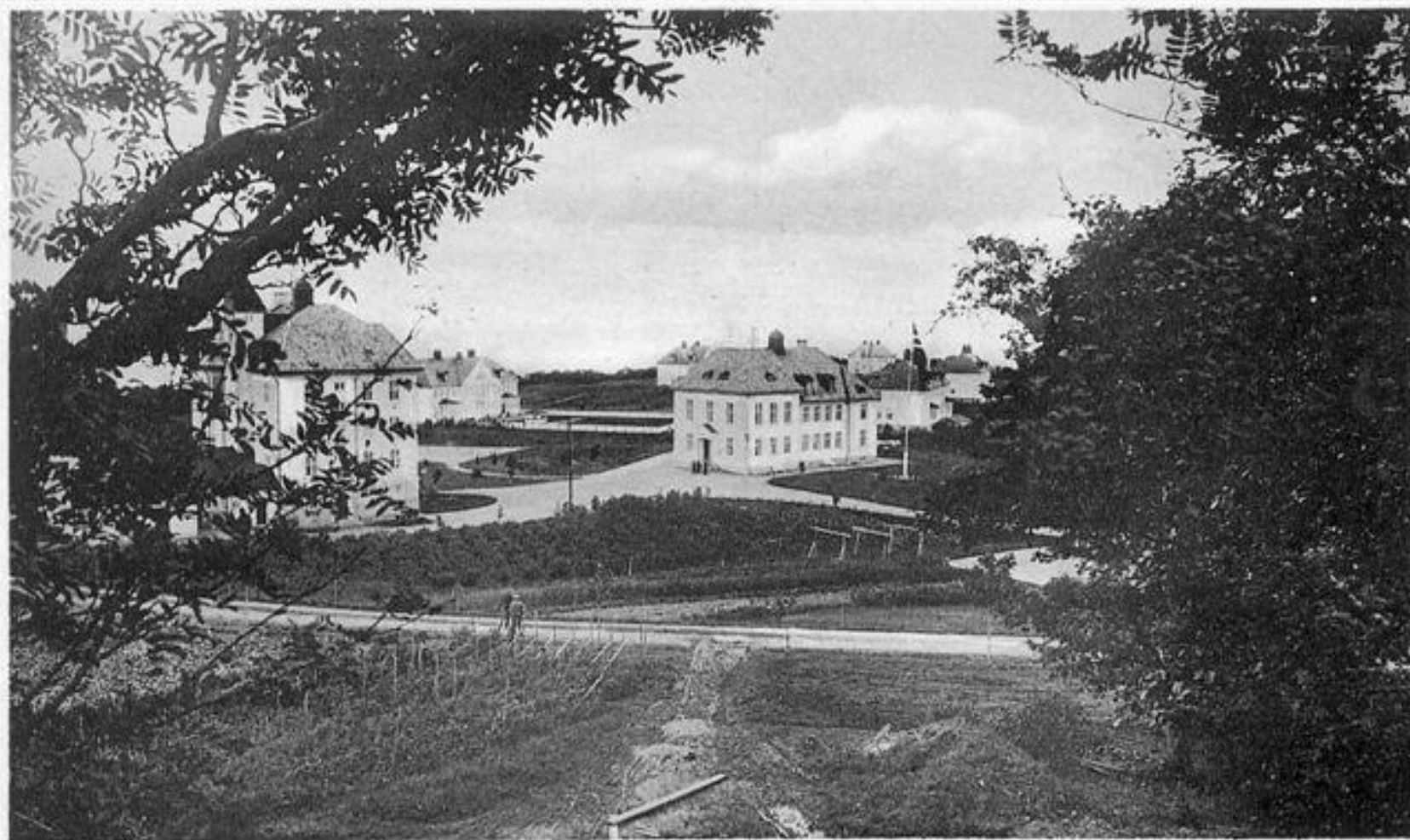
Østmarkveien

Gjelder ikke
buss

OV

Østmarken Sykehus Trondhjem.

Østmarka sykehus, Østmarkveien 15, ble grunnlagt 1919 som Østmarken Hospital, senere Trøndelag psykiatriske sykehus,.

Sykehuset ble rekvirert av tyskerne under 2. verdenskrig og 210 av de 300 pasientene ble overført til andre sykehus, mens 70 ble utskrevet.

Sykehusdriften ble innskrenket til et minimum og drevet fra Bell skole i Selbu.

Sykehuset er nå St. Olavs hospitals psykiatriske avdeling.

Distriktpsikiatrisk senter , DPS Nidaros på Østmarka

Laugsand

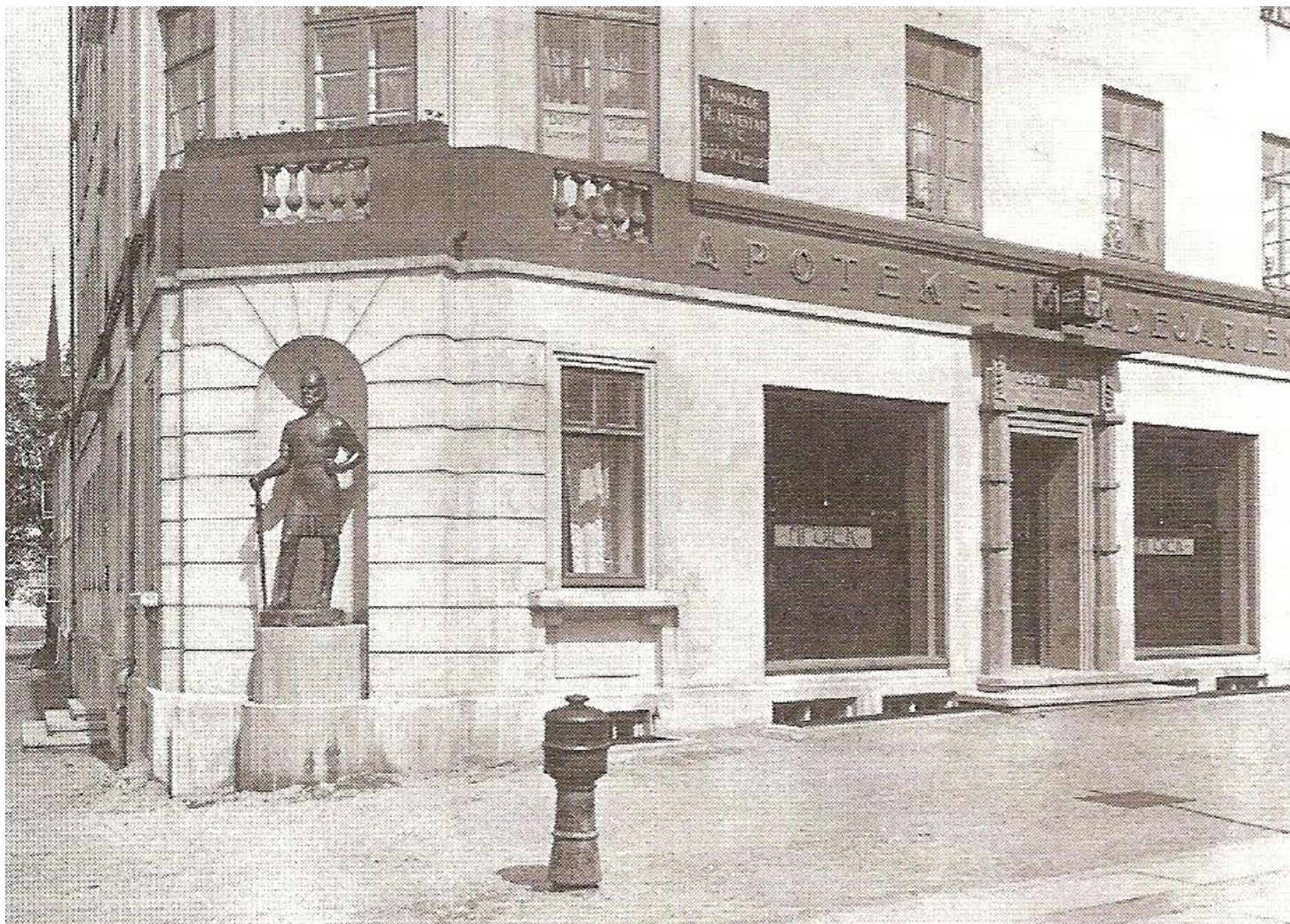
Ladejarlen

Lademoen

Apoteket Ladejarlen etabl 1905

Ladejarlen apotek 1929 Lege og tannlege i 2. etasje

Apoteker Laugsand i apoteket

Ladejarlen apotek

Ladejarlen av Harald Samuelsen (1929–1981). Bekostet av Apoteker Aasmund Laugsand. Statuen sto opprinnelig i en nisje i veggen på hjørnet av det tidligere Ladejarlen apotek i Innherredsveien. Da apoteket i 1981 fikk nye lokaler på Valentinlyst, ble statuen flyttet dit.

I 2012 ble statuen flyttet til **Laugsand helse- og velferdssenter**, hvor den ble plassert i hagen.

Laugsand helse og velferdssenter. Første byggetrinn ble bekostet av testamentarisk gave fra apoteker Laugsand.

